

SZÓSZÉK – ÍRASZTALA – SZERTARTÁSOK

Nagy László

Búcsúszavak dr. Kisgyörgy Árpád ny. idegsebész, osztályvezető főorvos, az Erdélyi Unitárius Egyház volt főgondnoka koporsójánál

Kérve kérek az Isten és a Krisztus Jézus színe előtt, aki ítélni fog élőket és holtakat; az ő eljövételére és országára kérek: hirdesd az igét, állj elő velem, akár alkalmas, akár alkalmatlan az idő, fedd, ints, biztass teljes türelemmel és tanítással. Mert lesz idő, amikor az egészséges tanítást nem viselik el, hanem saját kívánságaik szerint gyűjtenek maguknak tanítókat, mert viszket a fülüket. Az igazságtól elfordítják a fülüket, de a mondákhoz odafordulnak. Te azonban légy józan mindenben, a bajokat szenvedd el, végezd az evangélista munkáját, töltsd be szolgálatodat. Mert én nemsokára feláldoztatom, és elérkezett az én elköltözésem ideje. Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam. (2Tim 4,1-7)

Gyászoló család, végtisztességet tevő Testvéreim!

Alázattal és tisztelettel állok meg e koporsó mellett, és tolmácsolom nem csak személyes részvétemet a gyászoló családnak, hanem az Erdélyi Unitárius Egyház vezetőinek és híveinek részvétét is. Annak az Egyháznak üzenetét, amelynek néhai testvérünk hűséges tagja volt.

Kavarognak a gondolatok bennem, mert egy olyan ember koporsója mellé állított Isten, akit szerettem és tiszteltem, s aki részéről annyi szeretetet, biztatást és buzdítást kaptam életemben, aki, úgy érzem, barátjává fogadott és nagyon sok érzését megosztotta velem.

Gyászbeszédemet négy gondolat köré építettem fel, amelyek, úgy érzem, meghatározták dr. Kisgyörgy Árpád életét. Ezek a család, a hivatás, az egyház és a nemzet.

1. Nagyajtán született 1931. július 28-án egy jómódú székely családban. Négy testvér örülhetett az életnek, a szülőknek és egymásnak. Ezek közül már csak egy élő testvér maradt. Ez a szülői hajlék és példaadás elkísérte néhai testvérünket egész életében. Sokszor hallhattuk nagy átéléssel elmondott vallomásait szüleiről és a szülői hajlékról. Aztán a vallomásokba keserűség is vegyült, mert a tanulni vágyó két Kisgyörgy testvért egy évre eltanácsolták a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégiumból, mivel apjuk nem „állt be a sorba”, nem úgy táncolt, ahogy a rendszer szerette volna. De végül is érettségizhettek, és mind a kettő útja a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemre vezetett. Megbecsült szakember lett mindkettőjükből.

Hogy sokat jelentett néhai testvérünk életében a szülőföld, erre a bizonyosság az, hogy már nagyon rég elhatározta, és meghagyta ezt szeretteinek is, mint egykor Jákob, fiának, Józsefnek, hogyha eljön az idő, amikor el kell távozni erről a földről, akkor „atyáim mellé temessetek” (1Móz 49,29), „az én síromba temess el” (1Móz 50,5). És ezt a kívánságát szerettei megadták neki.

A szülők és testvérek mellett ott volt az a család, amit 1956. szeptember 4-én alapított és amelynek gyümölcse a két szeretett gyermek, majd a három unoka. Ők voltak az öröm és a cél életében.

2. Az orvosi egyetem elvégzése után Gyimesközéplokon körorvosként dolgozott, felesége gyógyszerészként. Itt gyarapodott a család a gyermekekkel. Sikerek és kudarcok, szakmai fejlődés és tanulási vágy, maradni körorvosnak, vagy több lenni – ezek voltak a kérdések, amelyek foglalkoztatták. Ezt követte a sikeres versenyvizsga a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemre, majd lemondás a megnyert helyről kolléganője javára. Volt-e köszönet benne, nem tudom. Aztán egy pár év múlva teljesül az álom. Az általa nagyon tisztelt dr. Miskolczy Dezső professzor tanítványaként idegsebész lesz, jó szakember, aki empátiával fordul betegeihez. Ő lett a biztonság az erdővidéki betegeknek, akiket rendez és intéz, bárhova is fektették be őket kezelésre. És ő lett a biztonság számunkra, lelkészek számára is, akik híveinket hozzá küldtük, mert bízunk emberségében.

Sokszor elmondta, hogy soha nem operált egyéni döntése alapján. Minden eset kapcsán kollégájával közös megbeszélés alapján határozták el magukat a sebészeti beavatkozásra. Közös felelősségvállalás volt.

3. Dr. Kisgyörgy Árpád hűséges volt egyházához. Ezt a hűséget egyházunk hívei azzal jutalmazták, hogy főgondnoknak választották. Ezt a megtisztelő tisztséget 1996–2002 között töltötte be azzal a szeretettel és hűséggel, amelyről már beszéltem. Minden egyházi rendezvényen elsősorban a hívek között volt, velük beszélgett. Testi és lelki orvosként lehajolt hozzájuk, főként azokhoz az idős

emberekhez, akikben egykori édesapját és édesanyját láthatta. De főgondnok úgy tudott lenni, hogy közben megbecsült tagja volt egyházközségünknek is, aki mindig elmondta véleményét – akár tetszett, akár nem – a hallgatóságnak. Erős jellemű ember volt.

Amikor a Timóteushoz írt levél felolvasott pár sorát idézem, abban is őt látom: a nemes harcot megharcolta, és a hitet megtartotta. De ugyanakkor olvasuk el az első verseket is, hisz azok is tanulságul szolgálnak számunkra. Mintha néhai testvérünk szólna azokból a versekből is a lelkészekhez: hirdesd az igét, állj elő alkalmas és alkalmatlan időben. Ne félj elmondani az igazságot. Sokszor elmondta nekem, hogy milyen jó a lelkészeknek, mert vasárnapról vasárnapra taníthatnak, szólhatnak a néphez, a hívekhez. Ezt kell tenni. A szolgálatot maradéktalanul teljesíteni kell.

4. Dr. Kisgyörgy Árpád az az ember volt, akinek nagyon fáj Trianon. Nem tűrte, nem tudta elfogadni az árulást, a gyenge gerincet. Nemrég egy kis cetlin a következő vallomást juttatta el hozzám:

„Az érvényesülésnek egyetlen útja van ebben a világban: a hatalommal köntendő hűbéri fogadalom. A fenntartások elvetése és a vakságig terjedő szembehunyás! Aki pedig igazán magasra vágyik, annak a szolgálai alázat is kötelező.”

Jó magyar ember volt. Többször elmondta, hogy „engem, amikor drága édesanyám, Róza mama, Nagyajtán a világra hozott, magyarnak születtem. Azután lettem unitárius. Magyar és unitárius. Ez a helyes sorrend.” Szinte hallom hanghordozását, hangsúlyát, amellyel mondta: magyar és unitárius.

És kegyes volt hozzá az Isten, mert megérhette, habár nagy beteg volt, hogy október 20-án Csíkszeredában a magyar konzulátuson átvegye a magyar állampolgárságot igazoló okmányt. Tudom, hogy nagyon boldog volt.

Életében nagyon fontos állomás volt 1990 márciusa. Amikor az emberi indulat és gyűlölet fellángolt, amikor a görgény-völgyi felbújtatott románok ki akartak irtani minden magyart, akkor is szakmai és emberi nagyságáról tett tanúbizonyságot. Ő operálta és mentette meg az elhíresült Cofariut, akit már életveszélyen kívül szállíthattak Bukarestbe, hogy nehogy a magyar orvosok esetleg tovább ne végezzék feladatukat.

Kincses Előd ügyvéd elmondta, hogy dr. Kisgyörgy Árpád többször nyilatkozott, hogy az a férfi, aki a Grand Hotel előtt a földön volt, és akit bántalmaztak, nem Cofariu volt. (Ő akkor már a kórházban feküdt. Cseresznyés Pált mégis ezért ítélték el.)

De tette kötelességét barátja (dr. Péter Mihály prof.) mellett is, akit súlyosan bántalmaztak, és akit kis-repülővel menekítettek ki az országból.

Utolsó találkozásom október 17-én volt vele. Ekkor már a sorsába belenyugodott emberrel találkoztam. Orvos volt, és tudta, hogy mi következik. Elmondta betegségét és annak lefolyását. Nem vállalta a kemoterápiás kezelést. Nem bírta, és amúgy sem segített volna sokat: „El kell menni – mondta. Eljött az idő. Eleget éltem. A 80. évet betöltöttem. Nekem szép életem volt. Most már a legtöbbet heverek. Néha felkelek, egy kicsit olvasok, megnézem a híreket a HírTv-ben. Nem szedek orvosságot, nem járok kezelésre. Eljött az idő, amikor el kell menni.” Szinte szó szerint ezeket mondta. Mellette ült hűséges társa, Emike, aki jóban és megpróbáltatásban hűséggel és féltő szeretettel társa volt. Halkan és csendesesen beszélt. Egyetlen panaszszava sem volt.

Vallomásában benne volt hite. Tudta, hogy egykor Isten adta életét, és most is Hozzá megy, a teremtő és gondviselő Atyához. Ez elég volt, ez biztonság volt számára.

Íróasztala fölött a polcra Sík Sándor *A legszebb művészet* című versének egy pár sora volt felragasztva: *A legszebb művészet tudod mi,/ Derült szívvel megöregedni./ Pihenni, hol tenni vágyol,/ Szó nélkül túrni, ha van, ki vádol./ Nem lenni bús, reményvesztett,/ Csendben viselni el a keresztet,/ Irigység nélkül nézni végig/ Mások erős, tevékeny éltit.// Kezed letenni ölbe,/ S hagyni, hogy gondod más viselje./ Ahol segíteni tudtál régen,/ Bevallani nyugodtan, szépen,/ Hogy erre most már nincs erőd./ Nem vagy olyan, mint azelőtt.*

A bölcsőringató szülőfalu, Nagyajta földje, amelyből vétetett, hazavárta, és most már nem engedi el soha gyermekét. Ott fog pihenni szerettei mellett. Mi szegényebbek lettünk egy szolgáló felebaráttal, aki bár testileg eltávozik közülünk, nem tűnik el nyomtalanul életünkől. Ezeket a nyomokat köszönjük meg Neki.

A már említett Sík Sándor versének utolsó soraival és üzenetével búcsúzunk el dr. Kisgyörgy Árpád testvérünkötől: *Kezed imára kulcsolod -/ Ez minden-nél dicsőbb dolog./ Áldást kérsz szeretteidre -/ Körülöttes nagyra és kicsinyre./ S ha majd munkád betellett,/ S a végső óra elközelgett,/ Engedsz az égi szent hívásnak,/ Enyém vagy, jöjj, el nem bocsájtalak.*

Ámen.